

De provincie en de Regionale Energiestrategieën (RES)

We leven in een tijd van grote transformaties. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat in Nederland Regionale Energiestrategieën (RES) moeten worden gemaakt, waarin wordt gezocht naar locaties waar duurzame energie kan worden opgewekt door middel van zonnepanelen of windmolens. Dit moet er aan bijdragen dat de CO₂-uitstoot in 2030 49 procent gedaald is.

Dat vraagt om het maken van lastige keuzes. Bij de uiteindelijke keuze voor een bepaalde locatie wordt een afweging gemaakt waarin draagvlak, maar bijvoorbeeld ook impact op natuur en landschap, cultuurhistorie, netinfrastructuur, gezondheid en energieopbrengst worden meegenomen.

- [Gezamenlijk proces](#)
- [Participatie en draagvlak](#)
- [Geluids- en afstandsnormen](#)
- [Rol en Regelgeving provincie](#)

Gezamenlijk proces

Vanaf het begin van het RES-proces is het uitgangspunt geweest dat gemeenten, provincie en waterschappen samen met inwoners, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, energiecoöperaties en netbeheerders zoeken waar en hoe ze het best duurzame energie (wind en zon) kunnen opwekken. Behalve draagvlak is ook de mogelijkheid om (financieel) te kunnen participeren in duurzame energieprojecten van groot belang.

Participatie en draagvlak

Bij de exploitatie en de manier waarop windmolens en zonnepanelen in het landschap worden ingepast, zijn participatie en draagvlak van groot belang. De verantwoordelijkheid voor participatie ligt primair bij de gemeenten. Wij gaan er vanuit dat gemeenten autonoom in staat zijn om te bepalen of voor een zoekgebied draagvlak is. Waar sprake is van gemeentegrens overschrijdende effecten van zoekgebieden werken gemeenten samen in deelregioverband; in dergelijke gevallen speelt ook de provincie waar nodig een rol.

Mocht een zoekgebied tot ontwikkeling komen dan zullen wij zorgvuldig kijken naar deze punten. Als een gemeente Gedeputeerde Staten van de provincie verzoeken een zogenoemd 'windenergiegebied' aan te wijzen, moeten zij **een** participatiedocument opleveren.

Zowel de overheid die uiteindelijk bepaalt waar windmolens of zonnepanelen kunnen komen, als de initiatiefnemer hebben een rol en verantwoordelijkheid in het betrekken van de omgeving en het verkrijgen van draagvlak onder omwonenden bij het realiseren van energieprojecten. Dit geldt ook voor het realiseren van de financiële participatie. Lokaal eigendom en eerlijke verdeling van lasten en lusten is immers van groot belang voor draagvlak.

Geluids- en afstandsnormen

Op verzoek van een gemeente kunnen Gedeputeerde Staten van de provincie volgens de *Omgevingsverordening 2020* een zogenoemd 'windenergiegebied' aanwijzen. In zo'n gebied kan van de 600 m eis worden afgeweken, mits goed onderbouwd.

In de *concept Omgevingsverordening NH2022* worden de RES'en leidend voor wind op land. Wat betekent dit voor het plaatsen van windturbines? Dat leest u in de [download 'Wat betekenen de RES'en voor wind op land'](#) (pdf, 116 kB)

Er blijft altijd een ondergrens gelden voor de afstand van windmolens tot woningen: volgens de landelijke regelgeving mogen windturbines in de omgeving van woningen worden gebouwd. Wel gelden er regels met betrekking tot veiligheid en om eventuele geluidsoverlast en last van bewegende schaduw te voorkomen. Er is geen algemene minimale afstandsnorm, dit is namelijk afhankelijk de grootte van de windturbine en de omgeving. Zo geldt voor geluid dat de wettelijk voorgeschreven geluidproductie van jaarlijks gemiddeld niet meer dan 47 decibel – gemeten op de gevel van een woonhuis – niet mag worden overschreden. Per situatie wordt berekend wat de minimale afstand moet zijn. Het is aan de gemeente om te bepalen of zij een grotere afstand wil hanteren.

Op [de website van het RIVM](#) vindt u vragen en antwoorden over gezondheidseffecten van windturbines.

De keuze voor de 47 Lden en 41 Ln_{night} normen is gebaseerd op onderzoek van TNO, waarin de hinder bij verschillende geluidsbelastingen beschouwd is op basis van de beschikbare studies. Daarin wordt er vanuit gegaan dat de hinder van het geluid van windturbines vergelijkbaar is met de hinder van het geluid van wegverkeer, railverkeer en industrielawaai. De normen die voor deze verschillende geluidsbronnen maximaal toelaatbaar worden geacht zijn dan ook vergelijkbaar. Voor nachtelijk geluid (Ln_{night}) is nadrukkelijk gekeken naar de relatie met de door de WHO vastgestelde advieswaarde voor de nacht.

Laagfrequent geluid

In Nederland bestaat geen aparte regelgeving voor laagfrequent geluid. De Nederlandse normen voor windturbinegeluid beslaan het hele geluidsspectrum, dus ook laagfrequent geluid. Het RIVM is door de betrokken ministeries van Economische Zaken en Klimaat, Infrastructuur en Waterstaat, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Volksgezondheid, Welzijn en Sport gevraagd om de bestaande kennis over laagfrequent geluid beter toegankelijk te maken en te bezien of er verder onderzoek op dit gebied nodig is. Wij volgen deze ontwikkelingen nauwlettend. Als de landelijke regelgeving naar aanleiding van nieuw onderzoek worden aangepast, zullen wij die uiteraard volgen.

Slagschaduw

In de milieuwetgeving zijn voorschriften opgenomen om hinder door slagschaduw te beperken. In de Activiteitenregeling milieubeheer staat dat een huis met een gevel met ramen niet meer slagschaduw mag ontvangen dan 17 dagen per jaar. En niet meer dan 20 minuten per dag. Via de vergunning zijn windturbines bijna altijd verplicht voorzien van een stilstandvoorziening. Deze schakelt de windmolens uit gedurende de tijd dat er slagschaduw optreedt. Een stilstandvoorziening is nodig wanneer de afstand van de windturbine tot de woningen en andere 'gevoelige bestemmingen' (bijvoorbeeld scholen) minder dan twaalf maal de rotordiameter is. Bij een rotordiameter van 90 meter (blad van 45 meter) geldt dan: binnen een afstand van 1.080 meter (ruim een kilometer).

Veiligheid

Waar het gaat om (externe) veiligheid en windturbines moet eerst de vraag worden beantwoord of op dit punt wel een potentieel risico aanwezig is. Mogelijke incidenten zullen zich voordoen onder of in de onmiddellijke nabijheid van de windturbine. Gedacht kan worden aan het afbreken en naar beneden vallen van kleine turbine-onderdelen. Het worst case-scenario is echter dat een op vol vermogen draaiend rotorblad afbreekt en wordt gelanceerd. Om iets te kunnen zeggen over de veiligheidsrisico's bij dit scenario moet de maximale 'werpafstand' worden bepaald. Dit is de afstand die door een afbrekend rotorblad overbrugd kan worden tijdens een overtoersituatie. De

maximale werpafstand is afhankelijk van het type turbine en wordt onder andere bepaald door de ashoogte en de rotordiameter van de turbine

Rol en Regelgeving provincie

De overheden in de RES-regio's vertalen de gemaakte keuzes in de RES naar hun eigen omgevingsbeleid. Daarbij maken zij nogmaals een integrale afweging tussen energieprojecten en andere aspecten in de leefomgeving, zoals landschap, milieu, gezondheid, veiligheid en water. Samen met de geldende wettelijke normen voor bijvoorbeeld natuur, geluid en slagschaduw worden deze waarden nu ook al meegenomen en deze blijven dus zeer belangrijk. Als provincie zetten we daarbij in op lijnopstellingen van windturbines en stellen we eisen aan de manier waarop windmolens ruimtelijk worden in gepast in de omgeving

Het [Noord-Hollands Perspectief](#) op de RES schetst hoe we als provincie aankijken tegen wind- en zonne-energie-ontwikkelingen in NH

Ontwikkelingen in bijzondere landschappen en natuur

Uiteraard heeft de provincie ook een eigen rol in bij het zoeken naar mogelijke plekken voor duurzame energie.

Zo zien wij er op toe dat er een goede afweging wordt gemaakt of zonnepanelen en windmolens in kwetsbare landschappen mogelijk zijn en zien wij streng toe op de mogelijke effecten op de natuur. In principe zijn we geen voorstander van opwekking van duurzame energie in natuurgebieden (NatuurNetwerkNederland), UNESCO werelderfgoederen en het Bijzondere provinciale landschap (BPL). Het gaat dan ten koste van de natuur en van landschappelijke en cultuurhistorische 'kernkwaliteiten' van een gebied.

Ook Provinciale Staten hebben de natuurbelangen, de UNESCO werelderfgoederen en de waardevolle landschappen scherp op het netvlies en willen die zoveel mogelijk beschermen. Hierover zijn 5 oktober 2020 twee moties aangenomen: 126 ('stevige regierol voor bovenregionale waarden en ruimtelijke kwaliteit') en 136 ('verkennen gedragscode voor omgang met zon en wind in BPL').

In BPL-, UNESCO- en NNN-gebieden waar zon en wind niet toegevoegd kunnen worden zonder de aanwezige waarden of kernkwaliteiten aan te tasten, zullen we als provincie streng zijn en niet geneigd zijn energieontwikkelingen toe te staan. Tegelijk realiseren wij ons dat er een grote energietransitie opgave op ons af komt, en onderzoeken we in het kader van de RES'en welke (extra) ruimte kan worden geboden. Dat is maatwerk per gebied. We hebben daarom meegewerkt aan een zgn. [Stroomschema natuur, milieu, leefbaarheid](#) ism natuur- en landschapsorganisaties dat een afwegingskader moet bieden aan gemeenten bij de uitwerking van zoekgebieden.